

J E L E N K Ö R.

82. szám.

Pest szombat october 12dikén.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Felségünk névnapja Pozsonyban. Kinevezés, iktatás). Franciaország (Lionne, Constitutionell, hadministeri parancs. Napier zsákmány-része, X. Károly 's háznépe, Cousin és Girardin, bugiai expeditio, carlista litania, Delaware hajótisztsége, francia katonaság, legitimista mozgások 's egyebek). Anglia (Courier a' portugáli ügy felől. Hírek Portobul sept. 19ikeig. Miguel alkujja nem valósul meg). Lengyelország (az orosz czár nem tartja érdemesnek Varsót meglátogatni). Németország. Amerika (délamerikai hírek). Elegg. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Bekövetkezvén apostoli Fejdelmünknek magas névnapja, orsz. RRink ez alkalomra az Országnak egyetemes üdvözlési hódolata kinyilatkoztatásaul kerületi üléseikben egy tisztelkedő felirást készítettek, mellynek javaslatát octob. 4kén mint az érintett magas névnapon országos ülésre gyűlvén, miután ismét mindenben elfogadák, a' fő RRhez közös jóváhagyás miatt áltutasíták. Erre mind a' két Tábla a' fens. Nádor vezérlete alatt a' székes templomba költözött, hol mélt. Jordánszky Elek tinniniai püspök ur fényes egyházi szertartással mutatta be mindnyájok 's az egybegyült nagyszámu nép hála-fohászait az élet 's királyok urának; mellynek végével ismét az országházba menvén mind a' két Tábla egybeült 's az üdvözlő felirást szokott mód szerint lepecsételvén a' Felséghez utnak inditá. A' reform. gyülekezet 6kán ünneplé e' napot szinte buzgó isteni tisztelettel. A' magas tárgyazathoz képest Ferenczy ur mint országgyűlési lélek-pásztor Ő cs. k. Felsége hosszas élete 's boldogító uralkodásaért, és az egész felséges uralkodó Házért mondott buzgó könyörgéseken kívül egyházi lelkes beszédet is tartott, alapitván ezt Ő Felségének ama' nagy jelszaván „Az Igazság országok alapja (péld. 16: 12).“ — Több felekezetű számos hallgatóji előtt azt mutatta meg ebben az egyházi derék szónok egészen kimerítőleg: hogy a' királyszék ugy erősítették-meg örök időkre, ha a' törvényhozónak szintugy mint a' végrehajtó hatalomnak, de az ország lakosinak is egyedüli vezércsillaguk az Igazság, — 's mindenhai tetteiknek főszabálya az igazság' szeplőtlen anyja a' morál . . . melly, Berzsenyiként, ha megvész, Róma ledül 's rabigába görbed. — B. S.

Ő cs. kir. Felsége Czinege Ferenczet a' kir. ügyek igazgatósági hivatala lajstromzóját e' tisztében 's eddigi fizetésében meghagyatása mellett különös kegyelemből kir. ügy-igazgatósági fiskálissá méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. Felsége által Fogaras vidéke valóságos főkapitányává kinevezett, csász. fcsos Hidvégi gróf Nemes János ur főkapitányi hivatalába számos főnemesség, az egész vidéki tisztség és sok szomszéd kerületbeli jelenlétében Fogarason sept. 16ikán ünnepélyesen iktattatott be.

FRANCZIAORSZÁG.

Lionne urat a' Tribune kiadóját, ki most a' követkamara elleni megtámadása miatt három eszt. fogsággal lakol, 7ber 23ikán a' király ellen ismétezett sértegetésért 5 eszt. fogházra 's 20 ezer franc birságra itélé a' párisi eskütszék a' jelenvolt hallgatóság nagy morgási közt, annál inkább, mivel ügyvéde vitatásaként a' perben forgó cikkelyt Lionne se nem irta se nem szerkeszteté. E' kemény megrovást sulyosítá, mond a' Tribune, még Lionne ur atyjának halála, mellyet ő (Lionne) az ítélethirdetés után börtönébe visszatértekor hallott vala meg. Feljebbvitel utján ügye a' cassatioi székhez kerül majd, addig is a' többi hirlap-intézet aláírásokat nyitott a' birságpénz végett. — A' Constitutionnel felszólítja a' kormányt, hogy Algier szabad révparttá nyilatkoztassa, ezt gondolván leghathatós módnak e' gyarmat hamar virágoztatására. — Egy hadministeri nyomtatott körparancs sept. 8káról következő kevesítést rendelt a' seregnél: minden sor- és könnyü gyalog-ezred jövendőre 2,012 főbül álland (Afrikában 2,400bói) altiszttestül, pattantyus ezred 1400—1600ig, pattantyusági munkások (ouvriers) százada 70 emberből, a' szekerező-escadron 364ből.

a' genie-ezred 2,181ből. Az e' számot haladó többség (maradék) vagy a' tartalék-testhez tétetik, vagy részint az egy esztendei, részint a' végkép szabadságosak osztályába. Határozatlan időbeli szabadságra bocsáttatik minden, ki a' gyalogságnál 3, v. más fegyveres szolgálatban 4 évet töltött. — Napier admiral 's vitézi hadi zsákmányrésze, mint mondják, száz ezer font sterlingben állapított meg a' havrei journal szerint, melyből egyedül Napierra 16 ezer font sterling (400 ezer váltó for.) esik, ide járul még a' kármentési 8 ezer font (2 száz ezer váltó) angol tisztrangja elvesztéseért. Valóban szép keresmény néhány nap alatt! hát a' mind ezeknél sőt millióknál többet érő örök hírnév, a' vitézlet a' dicsőség érdempolcza?

A' Quotidienne egy hosszú bulletin-t (tudósítást) közöl Bustichgradról (Csehországból), az elüzlött királyi nemzetség mostani lakhelyéről, mellyben többek közt igen pöffedező pathosszal leírja levelezője az aug. 29. Prága melletti szemlét, mellynél a' fels. Császár, Császárné, a' szász király, porosz koronaörökös 's még egy ifju volt lóháton jelen, ki még polgári öltözetben is magára vonná a' nyilvános figyelmet 's minden generáltól tisztelettel fogadtatott. Ez, a' bordeaux-i hg vala, ki a' Császárt egész szemlén követé, 's kinek szemei minden hadi fordulatra legfeszültebb figyelemmel valának függesztve. — Más nap a' Császár 's Császárné meglátogató X. Károlyt Bustichgradon. Az egész francia kir. ház elibe sieté a' magas látogató párnak. A' két felség viszonyos jeleit adá egymás iránti szíves indulatjának, az Angouleme-i hgné pedig a' Császárné karjai közé borult. Erre X. Károly salonjaiban egy collatioval udvaroltak. Mademoiselle-t a' neki tulajdon kellembáj tün-teté ki, 's a' bordeaux-i hg szüntelen a' Császárnénak udvarlott falatozás közben. Egy órai látogatás után a' Felsőgek visszatértek Prágába. — Cousin és Girardin tudós tanítók országos költségen most a' német universitásokat látogatják, hogy az iskolák állapotjáról alapos ismérteket gyűjtven, ezeket a' francia iskolai rendszer-javításra fordíthassák. — Egy fiatal muzelman Ali pártfogottai közül (tán a' tudományok újra szü-

lötte óta Mohammed hivei közül első) orvos doctorságra jutott minap Párisban.

Moniteur sept. 27ikén: General Trezel, a' Bugiába (Algiertől keletre) szánt expeditiónak parancsnoka, tudósít Toulonból e' hónap 20ikáról, hogy ő ez nap az expeditiói seregnek hajóra kelésén jelen volt, hogy a' katonák mindnyájan szokott buzgalmokat mutatták 's maga a' hajóra szállítás azon pontos renddel 's gyorsasággal történt, mellynek a' tengerügyi tisztség minden expeditio alkalma- kor példáját szokta adni. Egyébiránt az idő kedvező volt 's a' general reményli, hogy az expeditio még azon estve ki is fog Toulonból indulni. A' general közli egyszersmind a' napi parancsot, mellyet ugyanazon nap a' sereghez intézett 's mellyben a' többi közt ezeket is mondá: A' király küld titeket, katonák, hogy az afrikai had harczaiban 's munkáiban részt vegyetek. Ti a' békes lakosságot védeni fogjátok 's az ő személyöket, háznépöket 's vagyonukat oltalmazni. Az én parancsom nélkül senki sem fog közületek a' belföldiek moséikba 's lakházaikba lépni. Az ottani honszokás nem enged meg, hogy a' nép lakházaiba szálljunk; de mi azok helyett még egészségesb és szükséginknek jobban megfelelő lakhelyeket fogunk építeni tudni. Ti meg fogjátok majd azon szerencsétlen, egy messze tartományon gyéren elszórva lakó népségnek mutatni, milly felsőséget adtintektek ő felettük a' fenyték 's a' haza és király iránti kötelesség érzete által kormányzott vitézség. — A' flotta, melly ezen expeditiobeli seregeket fölvevé, sept. 22ikén csakugyan felszedé horgonyait 's még az nap 50 (francia) mérföldnél tovább haladott a' tengeren. A' Messenger egy touloni, sept. 21iki levél után még következő körülményeket közöl ugyanezen expeditióról: A' seregek ma reggel csakugyan hajóra szállottanak. Ezen egész művelet nem tartott tovább 3 óránál. Az elinduló sereg alkotórészei: az 59 számú seregre két bataillona hathat száz fővel, 1,200 fő; két század (Compagnie) pattantyusság, mindenike 120 fő, 240 fő; egyszázad sapeur a' genietesttől 130 fő; fél század tábori eleség- 's más kézművesek 60 fő; pattantyuszekéresek 100 fő; kórházi 's más

tisztviselők 25 fő; mindössze 1,755 fő. A' bugiai exkormányzó, az ottani arab nemzet-ség feje, a' tolmácsok és arab vezetők, ki- ket eddig a' kormány a' maga költségén tartott Toulonban 's kiknek néhány darab francia fegyvert ajándékozott, ma reggel general Trezel tiszti karával együtt szinte hajóra keltek. Maga a' general a' genieszá- zaddal 's az 59ik serezed három századá- val Victoire fregátra ült, a' többi sereget Ariadne, Circe és Caravanne corvettek, Du- rance gabarre, Cygne brigg és 8 bérlett kereskedői szállító hajó fogják vinni. Az e- gész hajóhadacska Deschenes fregátkapi- tány 's a' Victoire parancsnokának fővezér- lete alatt áll; még az nap, 21kén, el kel- lett vala indulnia, de ezt az ellen-szelek miatt nem teheté. Az ostromzárházak (Block- häuser), mellyeket az expeditio magával vive, azok mintája szerint készültek, mel- lyeket gen. Leclerc a' St. Domingo elleni expeditionál használt volt. —

A' Journal de Paris ezt írja sept. 27ikén: Több ujság említett és közölt egy imádságos röpkeírást (Flugschrift), melly mint monda- tott, a' párisi érseki nyomtató műhelyből ke- rült volna ki 's mellyben a' párisi érsek 40 napi ájtatosságot rendel V. Henrik boldog- ságaért 's ügye sikerüléseért. Egy illy tüne- mény méltán voná magára a' felsőség figyel- mét; de az általa tett nyomozatokból 's ka- pott értesülésekből most már kiszűt, hogy azon nyomtatvány, ha csakugyan külön pél- dányokban is létez, az érseki nyomtató mű- helyből épen nem került ki. Ezen felül Ja- labert lelki helyettes ur a' maga 's a' Páristól most távol levő érsek, mint szinte a' megyei igazgatóságához tartozó minden egyháziak ne- vében kinyilatkoztatá, hogy ők azon nyom- tatványról mit sem tudnak. Ennél fogvást bizton állíthatjuk, hogy azon hírlap (a' Con- stitutionnel), melly ezen 40 napi ájtatossá- got legelőbb emlité, el vala ámitva. — Sept. 26ikán a' National és Tribune ügyvivőji ál- lottak a' párisi eskütszék előtt néhány cik- kelyért a' párisi erősegek felől, de minden vád alól felmentettek.

Csaknem valamennyi főbb tiszte Dela- ware éjszakamerikai lineahajónak, melly most Cherbourgban áll, Párisba jött 's azon ohajtást fejezik ki, hogy mutattatnának be

a' királynál. Ő Felsege őket igen kegyesen fogadta 's maga mutatta meg nekik a' Tuil- leriákat, honnan general Bernard vezeté ö- ket a' Louvre termeibe, hova a' nagy folyo- són keresztül mentek. Később ezen tisztek a' királlyal ebédeltek St. Cloudban. — A' hadministerium jelen évi budgete, ugy mond a' Journal de Paris, 305 millio francra vala téve, mellyből 410,000 ember 's 94,000 ló tartatott szolgálatra készen. A' jövő évre a' minister ezen költségeket 226 millióra tette 310,000 emberrel 's 56,000 lóval, mihez ké- pest a' költséget 79 millióval, a' hadat pe- dig 100,000 emberrel 's 38,000 lóval kevesít- tette. Minthogy más részről az 1833iki il- letőségből csak 10 ezer ember állítottott a' kormány közvetlen parancsai alá, ezen il- letőségből 70 ezer ember hónapban maradt, a' kiket a' már előbb szerkesztve volt tartalék- sereghez tudván, az imént említett 310,000 főnyi valódi szolgálatot tevő hadnak egy 210,000 főből álló roppant tartaléksereg (re- serve) áll mögötte, melly is mindössze a' legelső szóra kiállható 520,000 főnyi hadi erőt teszi. Ha ide vesszük még az indítható 's helyben küzdő nemzeti őrséget, vagy is magát a' fegyveres nemzetet, melly 3 millio bajonetnél többet állít ki: akkor meg kell engedni, hogy Franciaország nyugton vár- hatja a' történeteket 's nézheti a' viharokat, mellyeket talán az ő közeliben gerjeszthet- nének, de mellyek az ő lábainál aléltan fog- nának széttöredezni. Marsal Soultnak, a' toulousei győztesnek, vala fentartva, azt, a' mit elődje, marsal Gouvion St. Cyr kezdett, bevégezni 's hadi szerkezetet adni Francia- országnak, mellyel az eddig nem birt. Az európai fegyveres hatalmakkal szemben, je- lesül Poroszországgal 's hatalmas fegyveres népével (Landwehr), Ausztriával 's határ- nokaival, a' katonaság ezen kiapadhatlan forrásával, 's a' német szövetséggel, melly egy intésre 301,580 embert képes össze szed- ni: Franciaország nem kevesítheté fegy- veresinek számát mind addig, mig olly tar- taléksereggel nem birt, melly az első szük- séget kielégíthette 's magát nyomban az ac- tiv had osztályai közzé csatolhatta. Ezen tartaléksereg most fenáll, rettentőn 's fogy- hatatlanul, mert a' sajátképi tartalékból 's az indítható nemzeti őrségből van képezve.

E' nagy alkotmány mindenkorra (?) biztositja Franciaország 's Európa csendét, mint-hogy ez utóbbinak békét parancsol. — Né-melley ujságok szerint a' carlisták, kivált az ország déli részein, ismét mozgadoznak, ismét balgatagságokhoz kezdenek, mellyeket pedig már annyiszor megbántak. Kisebb hirlapjaik, mint a' Mode 's egyebek, nagy journalok a' Quotidienne zászlólobogtatása után erősen fúják a' trombitát 's annyira neki he-vülnek V. Henrik közelgő nagykorúságán, hogy hagymáz képzeletökben szinte egész Franciaországot lenyelték már 's most már emészteni is kezdik. Egy másik balgatagságuk az, hogy marsal Bourmont-tól várnak segedelmet, a' ki, mint ők hiszik, akár győz akár veszt, Portugáliából egyenest Franciaországba fog rontani 's a' nyugot-éjszakot fellázasztani. Ezért valamint sokan septemb. 29ikére Prágába, ugy mások a' Rhone és Garonne partjaihoz vándorolnak. De mind ezek olly kevés műveltségű 's tapasztalásu fiatal emberek, kik a' legjobb 's legerősb ügyet is hamarabb tönkre juttatnák mint segítenék. Ezen kívül a' korosb legitimisták legkevesebbé sem szívelhetik ezen egész, szeles fiatalságot; haragusznak hogy ezek a' berryi hgnével értenek egyet 's az exkirályi ház egyéb tagjainak jusait, jelesül magáét X. Károlyéit semmibe sem veszik. A' francia közép polgárosztály valamint ezeket megveti, ugy mind inkább kezdi gyűlölni a' dühös jacobinus pártot, minek a' Tribune minapi elítéltetése nyilvános bizony-sága. Fel lehet tenni, hogy kivált a' párisi, lyoni, roueni 's más nagyobb kereskedő és gyár városi eskütszékek (juryk) mindig keményebb büntetéseket fognak a' republicanus sajtó vétségeire itélni, mivel amazokat a' nyilvános béke és csend zavaróinak tekintik, mellyeket pedig ezen keresetből élő osztályok épen nem akarnák megzavartatni. Délszakon és nyugoton, például Metzben, Strassburghan, Grenoble és Dijonban már szelidebb a' szellem a' republicanusok iránt 's inkább a' carlistákat sújtja, mivel amott 1814ben és 1815ben a' szövetséges idegenek berontása a' legitimisták diadalával párosult; imitt (nyugoton) pedig a' két párt, a' carlismus t. i. és republicanismus, sokkal mérge-sebben 's elváltabban áll egymásnak ellené-

be, hogy sem a' középrendszer (juste milieu) már eddig is mély gyökeret verhetett volna. Hogy a' közép párt hirlapjai, névszerint a' Temps és Constitutionnel, ámbár a' doctri-naireket gyűlölik, olly szeliden lépnek fel a' doctrinaire ministerium iránt, 's hogy maga a' bal oldal oppositioja és annak organumai, mint a' Courier, a' Messenger, a' Journal du Commerce nem mernek heveskedni a' kormány ellen, mind ezt Páris és az éjszak pol-gárosztályinak említett csendszellemök teszi, melly a' jelen pillanatban minden oppositiot elakaszt 's elhatározottan a' kormány és királyi hatalom békés fentartatása mellett áll 's a' t. 's a' t.

A N G L I A.

A' londoni sept. 26iki ujságok nem hozának ugyan semmi újat Portugáliából, de abban mindnyájan egyet kezdenek érteni, hogy az olly sok körülménnyel hirlelt bé-kealkudozás a' Lissabon alatt küzdő két fél között merő költemény volt. Jelesül a' Times azt mondja: Azon beszéd, hogy Bourmont bármiaemü béke-ajánlatokat tett volna, egészen elvesztette hitelét. Most azt mondják: Echo kormánygőzhajót azért küldötte volna a' portugáli angol Consul ide Angliába: jelentené sietve a' kormánynak, hogy angol segedelem 's közbejárulás nélkül nincs remény a' harcznak hamar leendő bevégez-tetéséhez. — A' Courier pedig ezt mondja: A' követelt békeajánlatokra nézve igazán ekép áll a' dolog: nem hogy don Miguel tett volna bármiaemü békeajánlatokat, hanem inkább angol követ lord Russell tett némi lépéseket a' két fél összegyeztetésére 's csak ezek következésiben kívánta Bourmont Lissabon capitulatioját. Ugy hisszük, hogy don Miguel egyszersmind szabad elmenetelt igért don Pedronak és hiveinek, dona Mariának pedig infansi (kir. hgasszonyi) jövedelmei biz-tositatását. — Végre a' Standard eképen szól: Ugy hiszik, hogy a' két fél kibékülésének alapjául ismét az vétetett föl, mi e' végre már régebben 's legelőször is ajánltatott, t. i. házasság don Miguel 's dona Maria közt. — Az emberiség ügyében ohajtani kell, hogy ezen szomorú testvérharcz egy vagy más módon valahára szüntessék meg.

Ugyancsak a' Courier egy bővebb cikkelyében a' portugáli ügy jelen állapotja fe-

lől ezeket mondja: Ámbár mi erősen hiszünk, hogy dona Maria's a' constitutio ügye Portugáliában legfőképp Anglia's Franciaország elhatározott akaratjára's gyámolítására támaszkodik, ugyan ezért végre is győzni fog: még sem titkolhatjuk el sem magunk sem olvasóink előtt, hogy e' jelen pillanatban az ottani dolgok állapotja felette kétes, és hogy még sok, felette sok van hátra, míg a' constitutionalisok különben jó ügyöket végképen diadalmaskodottnak mondhatják. Sőt még arra is figyelmeztetnünk kell olvasóinkat: tartsák magokat készen annak hallására, hogy, ha Anglia bécelegyedésre nem szánja magát, Lissabon ideiglen ismét don Miguel kezére juthat. Ez kétségkívül csak azon esetben történhetik meg, ha don Miguel hada ugyanazon hiveséggel's buzgalommal fog hozzá ezentúl is ragaszkodni mint eddig. Árulást akár egyik akár a' másik részről mi nem veszünk fel számolatunkba. Ellenben bizonyosakká tehetjük olvasóinkat, hogy tapasztalt hadi emberek ítéleteként Lissabon kénytelen lesz magát rövid idő alatt megadni, ha csak dom Pedro módot nem talál a' megszálló sereg elmozdítására, sőt hogy ezen kénytelenség akkor is bekövetkezik, ha don Miguel hada egy lövést sem tenne többé. — Egyszersmind használjuk ezen alkalmat megigazítani azon sokképen tévedő tudósításokat, mellyek a' sept. 5ikei történetekről Lissabon éjszaki részénél eddig terjedtek. Az e' napi csata a' francia marsal se egyenes megtámadásának, se pedig tábori kémleletének nem volt következése, hanem inkább merő esetileg abból támadt, hogy a' constitutionalisok két pattantyútelep felállítatását akarák ellenzeni, mellyeket hg Cadaval seregei, jelesül a' vele Lissabonból kitakarodott politiakatonák, egy halmon kezdének összerakni, honnan a' Lissabon éjszaki része előtti síkra lehetett volna álguztatni. Ez alkalommal a' két fél pus-kázóji (tirailleurs, Plenker) mind közelebb közelebb jutottak egymáshoz, míg egymással szemközt állván a' kölcsönös boszu's elkeseredés hevesebb tüzet gerjesztett közöttök, melly aztán, midőn mind a' két fél segedelmet kapott, egész csatává lett. E' körülményt mi leginkább azért tartjuk figyelemre méltónak, mivel azt mondák, hogy

marsal Bourmont-nak ekkori vesztesége olly tetemes volt, hogy ő a' miatt további munkálatokat Lissabon ellen nem tehet. Mi szeretnők, ha ez úgy volna; de kénytelenek vagyunk hinni, hogy a' dolog úgy van mint irtuk. Kiki tudja, hogy háborúban gyakran a' legcsekélyebb történetekből legfontosb következmények erednek; ugyanezért a' legtapasztaltabb katona sem határozhatja meg bizonnal előre: valljon kénytelen lesz e Lissabon capitulálni vagy nem; de mi meg akarjuk olvasóinkat azon keserű meglepetéstől óni, melly a' királynénak közöttük találkozó harátit különben érte volna, ha talán azon sok viszontagság, mellyel egy népes fővárosra nézve (Lissabonnak közel 300,000 lakosa van) a' megszállás és ostromzár mindenkor járni szokott, Lissabonnak áltatását mulhatatlanná tenné. Szeretnők olvasóinkat arra készíteni el, hogy Lissabonnak történhető capitulatióját csak úgy tekintsék, mint a' portugáli jelen polgárháborúnak egy közép esetét, melly don Miguelt's ügyét még nem fogja végképen's eldöntőleg győztesíteni. Legyen bár dom Pedro kénytelen Lissabont oda hagyni, ezen körülmény őt még nem fogja arra kényszeríthetni, hogy lemondjon azon jusok további védelméről, mellyekért ő már eddig is olly sokat és sikerrel tett. Akármilyen történik is közbenesőleg, mi legkevesebbé sem aggódunk azon ügy végképi diadalán, mellynek dona Maria képviselője. —

Portoból sept. 18ikaig terjedő tudósítások érkeztek Portsmouthba Oresztes hajó által, melly a' portoi kikötőt a' nevezett napon hagyá el. Ekkor még semmi ujat sem tudtak Portóban, mihez képest, minthogy Lissabonból ide két nap alatt érkeznek hírek, bizvást feltehetni, hogy Lissabon alatt sept. 16ikaig semmi nevezetes újabb nem történt. — A' lissaboni Cronica Constitutionalban egy rendelete találkozik dom Pedronak, melly a' politia-főigazgatóval minden szükséges rendszabást megtétet azon hely kinyomozására, hol dom Miguel infansnak utóbbi, a' Cronicában kinyomatott proclamatiója ujra's külön lenyomatott; minthogy ezt most a' főváros utczáin csekélységért's minden jegyzetek (commentar) nélkül árulják, — a' mi világos jele azon személy gonoszsága's hiv-

telenségének, ki ezen írományt terjesztgeti. Parancsolja a' regens, hogy mind azok, kik e' hirdetményt árulni vagy szétoztani fogják, a' törvény teljes szigorúsága szerint fenyíttessenek meg.

Orestes hajó után, melly mint említők, semmi új hirt, se hivatalos levelet a' kormányhoz nem hozott, ismét érkezett Portugáliából egy hajó, t. i. Elisa Kutter, melly Oporto alól sept. 19ikén vitorlázott el. Egy rajta jött utas a' Globe szerint azt beszéli, hogy a' migueliták résziről semmi újabb támadás sem történt Oporto ellen, azonban don Miguelnek ottani baráti teljes bizonyossággal mondák, hogy marsal Bourmont nem fogja többé megtámadni Lissabont, hanem szándéka e' várost a' száraz felől minden eleségtől elzárni 's téli szállásait Coimbrába tenni. Maga Bourmont jelenleg pénznek nincs szükiben, mivel don Miguel londoni ügyvivőji tetemes summa pénzt 's hadszereket (miben a' migueli had különösen szükön volt) szállíttattak lord of the Isles gőzhajó által Portugáliába. A' londoni udvari ujság jelenti, hogy Zeller ur mint dona Maria O portugáli Felsőségének főconsula Nagybritanniában a' kormány által megismértetett.

LENGYELORSZÁG.

Varsói ujságok terjedelmes tudósításokat közlenek az orosz császárnak Modlinba érkezteről, az ottan tartott tábori szemlééről, a' császár további mulattáról 's végre elutaztáról. O Felsőége sept. 22ikén reggel 4 órakor érkezett Modlinba 's a' délelőtti órákat az itteni vármunkák megtekintésire fordította, mellyeken már 18 hónap óta szakadatlanul dolgoznak, annyira, hogy Modlin egy lesz Európának legerősb várai közül. Később meglátogató a' császár a' két tábor, melly itt Kreuz és Rüdiger generálok főparancsnoksági alatt feküdt. Hallván Varsó városa, hogy az, kinek kezeiben sorsa 's üdvössége fekszik, falaihoz olly közel mulat, engedelmért könyörge deputatio küldetésre melly meghivná a' Czárt, hogy fels. látogatásával a' várost tisztelné meg. O Felsőege nem bocsátá a' küldöttséget maga elibe, hanem visszaüzené a' városnak: hogy ő se regit jöve Lengyelországba látogatni, kikkel tökéletesen meg van elégedve, de nem szinte a' Varsóiakkal, minél fogva majd ak-

kor fog nálok megjelenni, midőn e' kitüntetésre magokat ismét érdemesítendik." Hasonlag fejezé ki magát beszéd közben a' czár Pankratieff general, 's varsói katonakormányzó előtt is, midőn Alexandrowski fellegvárt megtekintené. mondván: „Csupán azért jöttem, hogy a' fellegvári munkákat szemléljem meg: de nem azért, jól jegyezze meg magának, úgy mond, hogy a' várost is lássam.“ Si iniquitates observaveris Domine, Domine, quis sustinebit!

A' Varsóból érkezett hadi és igazgatószeiki tisztviselők O Felsőégének bemutatattak. Sept. 23ikán szemlét tartott a' császár a' lengyelországi orosz had egy részén hg Paskewits vezérlete alatt, melly alkalommal csak a' varsói és brzeszi őrizetek nem voltak jelen, minthogy e' helyeken vármunkák vannak folyamatban. A' külföldi generálok 's más katonatisztek nem győzték az orosz katonaság jó karban létét eléggé csodálni; a' seregek harsány hurráh-val fogadták O Felsőégét, ki azokat szinte hurrahkiáltással üdvözlé 's hg Paskewits iránt a' seregek állapotjával teljes megelégtülését fejezte ki. 24ikén délután 5 órakor a' varsói hídőt látogató meg O Felsőége 's az utóbbi szabadságharcból ismeretes Pragát; azután egy csolnakon a' fellegvárba vitette magát a' Vistulán. A' fellegvári 's varsói összes katonáőrizet — mindössze 12 bataillon gyalogság, 8 escadron lovasság 's 12 ágyu — szinte örömrivadással fogadá a' császárt, ki utóbb a' már messze haladt fellegvári erősítvényeket szemlélte meg. — Estve 8 óra tájban, a' császár ismét a' Vistulán Modlinba visszatért; más nap reggel 10 órakor pedig Pétervára felé elindult. Herczeg Paskewits ugyanazon nap Nassau uralkodó hg O Magassága, ausztriai general hg Reusz 's porosz ezredes és kir. segédtsz. v. Rauch kíséretében Varsóba visszatért, holott estve ő és magas vendégei a' játékszinben megjelentek.

NÉMETORSZÁG.

A' badeni követkamara 68dik ülésében Winter statustanácsnok a' kormány részéről következő nyilatkozást tevő: Holnap telik el a' határnap, mellyre O kir. Magassága a' n. herczeg a' jelen rendgyűlésnek bérekesztését kiszabta. De még igen sok van a' legfontosabb tárgyak közül végezetlen hát-

ra, 's
mit s
hogy
tossá
arra
lés t
a' nev
séges
kape
csupá
venni
elejé
vetke
verő
ban

jul.
nen
a' tö
Nag
Pag
Ver
gyor
még
ságo
Elle
után
lako
és g
álta
szik
az,
for
után
falá
ben
rost
Wo
dilo
len
sén
mir
nem
hál
lez
nyí
dal
aka
hog
ger

ra, 's ámbár a' tagok legnagyobb része semmit sem ohajt 's nem is ohajthat inkább, mint hogy háznépéhez 's más hivatalbeli foglaltosságihoz visszatérjen: a' kormány még is arra indítatva látja magát, hogy e' rendgyűlés tartásához még azon időt toldja, melly a' nevezett tárgyak elintéztetésükhöz szükséges leend. De ezt azon sürgető ohajttal kapcsolja egybe: tetszenék a' kamarának csupán a' legfontosabb, tehát azon tárgyakat venni elő, mellyeket a' kormány terjesztett elejébe 's mellyeknek szükségképen lesz következményök 's kell is lenniök; a' még heverő kérelmeket pedig néhány délutáni órában végezze el.

A M E R I K A.

Goldfinch rakhajó, melly Carthagenát jul. 29ikén hagyta el, tudósításokat hoz innen és Jamaicából. A' jamaicai ujságokban a' többi közt e' következő hír találtatik: Nagy szánakozással jelentjük, hogy lord Paget, North-Star angol kir. hajó vezére, Veracruzban egy ör (Schildwache) által agyon lövetett. A' közelebbi körülményeket még nem hallottuk. (Veracruz, későbbi ujságok szót sem említenek a' dologról). — Ellenben egyenest carthagenai tudósítások után bizonyos, hogy az e' város közelében lakott Woodbine angol ezredes feleségestül és gyermekestül egy indus gyilkos csoport által megöletett. A' gyilkolásnak, mint látszik, politikai pártühd vala okozója, jelesül az, hogy az ezredes nagy magasztalója 's forró hive volt Bolivarnak. — Kevéssel az után csaknem valamennyi carthagenai ház falán czédulák valának láthatók, mellyekben a' külföldiek felszólítottak, hogy a' várost és Columbiát hagyják el, különben Woodbine sorsa vár rájuk. Barrot Adolf (Odilon Barrotnak testvére) franczia consul jelen akart a' meggyilkolt család temettetésén lenni, de ebben erőszakosan gátoltatott, mire kinyilatkoztatta, hogy ha elégtételt nem kap, czimerét le fogja vétetni. Szép háladás Columbiától! — mondják ama' levelezők, — melly Angliának olly sok milliónyi kárt okozott, 's most midőn az új birodalom adósságait fizetni nem bírja, vagy nem akarja, gyilkoláshoz 's rettegteshez nyúl, hogy az angol nemzet iránti hálakötelességen tágítson. Fájdalommal szólunk így Co-

lumbiáról, de mit várhatni egy országtól, melly a' legfőbb statushatalomra olly férjfiút emelt, ki előbb a' szabadító (Bolivar) megöletésére tervet készített, 's ki a' szeretetre méltó Sucre (general) gyilkosának a' hadministerséget áltadá? — Az angol Courier Woodbine meggyilkoltatásáról még ezeket írja: Woodbine ezredes mintegy 9 angol mérföldre lakott Carthagenától. Hitvesének, úgy látszik, előbb egy kis vitája volt az indusokkal, 's ezek véres bosszút tökélettek el. E' végre nagy számmal összegyűlvén Woodbine ur házához mentek, a' kaput 's ajtókat betörték 's legelébb is az asszonyt ragadván meg, nyakát metszék, azután az ezredesnek metszék nyakát 's vérben hagyák őt hogy fia után eredjenek, ki azalatt az erdőbe szaladt. Boszújok nem enyhült, míg ezt is meg nem találták 's meg nem ölték. A' történet nagy hatással volt Carthagenában, hol az ezredest igen kedvelték. Az indusok közül több elfogatott.

ELEGY HIREK.

Sept. 25ikén tartá Boroszlóban 5dik 's végső ülését a' német Természetvizsgáló gyűlekezet, melly 273 tagból állott az idén, közülök 155 külföldi vala; Hazánkat illetőleg Nógrádból 's Esztergomból intézetett hozzá örvendő írás. — A' római udvar ismét 3 millió scudit kölcsönze Rothschildtól száztól 80nal, ide nem tudván a' szokott provisiót. — A' berry hgné Velenczébe érkezett. — Desterdar bei, Mehemed Ali veje, Kairóban meghalt 's több mint száz millió piasternyi vagyont hagyott hátra, mellyet Cordovan 's Darfur tartományok hódoltatásában szerzett. Szép örökség ez Alira 's kikotrott kincstárára nézve! — Hogy Olaszország jelen álladalmán nagyobb tartósságra jussón, mostan ismét azt beszélük, hogy a' ézélzott szövetség az olasz statusok közt csakugyan létesül az ausztriai Császár auspiciumi alatt. — Privátlevelek szerint Piemontban mindegyre szaporodnak a' fogdozások, úgy hogy szinte naponként hol egy hol több isméretes mérsékletű 's jeles talentomu férfi tűnik el, főkép az ügyvédek, orvosok 's jegyzők vannak legnagyobb gyanuczélban. Portoferrajot (Elbasziget fővárosát, Napoleon 10 hónapi birtokát 1814ben) tüzé a' kormány számkivetési v. bürtöni dughelyökül az elhurczoltaknak.

Saphir ur (pesti fi) Münchenben, előbbi tudós v. inkább marczone elmés berlini villongási miatt demle Sonntag híres dalszínészre nézve a' porosz kormány kívánatára hathéti fogságra jutott. — Pultusk, Nasielsk 's Modlin közt 70—80 ezernyi orosz tábor pontosított egybe, mint szinte Turinnal (Piemontban) 25 ezer főnyi. — Sinisen nevű svéd, répából papirozt készített, 's e' találmányáról értesítő munkáját répapapirosra nyomtatva ki is adta. — Nagy csapás érheti a' borotvakészítőket 's borbélyokat, ha e' következő találmány közdivatra jut: t. i. Blair ur Edinburghban azt vevén észre, hogy a' szórt, melly a' gas-tisztításra használt nedves mészből a' kutya hátára esett, igen könnyű egy vékony fácskával levakarni, e' végből próbát tón tulajdon szakálán 's igen tisztára borotválkozott, szappan helyett illy mésszel pamacsolván be azt. E' próbatét mindazáltal nem győz meg arról, ha nem ártalmas é a' mész a' bőrnek, 's így hihető, hogy ezen ürügy-paripán majd lovagol a' borbélyság a' mész ellenkigyótbékát kiáltozva. — A' berlini hírlapok Eszterházy hg idei termésbeli uradalmi gyapját 8,300 mázsára teszik, mellynek mázsája száz ezüst forinton kelt, sőt némelly részben száz forinton felül is, 's így csak gyapju-cikkelye a' hg uradalmnak mintegy 3 millio v. for. gyümölesözött. Furcsa dolog! hogy még illyeket is külföldről kell megtudnunk a' nyilván 's közlékenység hja miatt. — A' spanyolság el van rémülve a' cholera miatt, melly már Cordova, Granada, Malaga, Sevilla 's több városban dulong. Az udvar a' főváros-elhagyásra tökéltelte magát, mihelyt e' mirigy ott mutatkozik.

Angliában egy nemzeti mű- 's képtár rég szándéklott építtetése valahára létre jut. Sept. 11kén lón szerencséje Wilkins architectusnak az épület tervét a' királynak áltnyujtani, ki azt egész terjedelmében elfogadta, helyéül az épületnek a' már régebb kiválasztott telket jelelvén ki. A' következő nap már munkához fogtak, hogy az épület bal-

szárnyát, mellyben a' parlament által a' nemzet számára vásárolt képgyűjtemény fog állani, még az idén fölépíthessék, a' többi részt névszerint a' nemzet könyvtárát, magában foglalandó jobbszárnyat 's magát az épület derekát jövő esztendőben egészítendők. — Most már világos előttünk, így ir a' hildburghauseni ujság, miért fáztunk annyira a' mult juliusi napokban. Newfoundland mellől a' jegestengeren a' korán bekövetkezett nagy hőség és közbe jött szélvészkek miatt, egész jéghegyek szakadozván el, széles 's 100—150° magasságu szigetek gyanánt uszkáltak le Europa 's Afrika irányában éjkeletről egyenest délnyugotnak, mellyek igen természetes következése a' hideg lón.

September 27ikén 30 francia ifju utazott Heidelbergben keresztül ugyanazon irányban, mellyben több más már előbb Frankfurton 's más német városokon keresztül, t. i. Csehország és Prága felé. — Mint hallik X. Károly és a' bordeauxi hg (V. Henrik) a' mult hónap vége felé Prágából egyszerre Grätzbe utaztak el Styriába, hihetőleg, hogy a' Franciaországból számosan jövő ifju carlistákat, kik a' septb. 30ikán 13 esztendős 's így teljeskort ért bordeauxi hgnek valának hódolandók, kikerüljék. — Leopold király e' folyó octoberre Parisba szándékozott, de szándékáról mint hallik, a' belga kamarák megnyittatása, 's a' Hollandiaknál tapasztalt némi ellenséges mozgások miatt, lemondott. Lajos-Filep ezen esetben ugyancsak octoberben a' délnyugoti megyéket készül meglátogatni. — A' krakói országgyűlés septb. 19ikén rekesztetett bé.

Legujabb: Aug. 17dikén jelent meg Alexandriában Le Moniteur Egyptien nevű ujság 1ső száma francia nyelven Ali könyvműhelyében Turles Kamill szerkesztése alatt, kiadatik hetenként egyszer. — Ujyorki hírek szerint Cuba szigeten rabszolga zendülés ütött ki Havannah város közelében, 's ha nem nagyítják, 3—400 esett el közülök.

A' gabona pesti piaci ára octob. 11kén 1833:

Pénzkelet:

osa. m. vál. gar.	legjobb	közép	csekély	osa. m. vál. gar.	legjobb	közép	csekély	Bécs oct. 9ikén közép pengő pénzben				
Tisztabuza	120	110	103½	Zab	41½	40	38½	Status 5 pC. kötel.	93 ½	Bécs 2½ pC. bankók.	53 ½	
Kétszeres	86½	80	73½	Köles	—	—	—	— 4 pC.	—	Kam. 2½ pC. kötel.	—	
Rozs	58½	56½	53½	Köleskása	—	—	—	— 1820ki köles.	—	Bankrésvény	—	
Arpa	53½	50	—	Kukorieza	40	38½	37½	— 1821ki	—	131 ½	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszteti Helmezy. Nyomtatja Landerer.